

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

IV. De Gula & Acedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

dia solet oriri odium proximi, & illud etiam ex suo genere est mortale: potest autem quis sine peccato odisse peccatum proximi, & pravas consuetudines, quia cum hoc stat quòd proximum diligat.

Ex invidia etiam oriri solet detractionis, susurratio, & similia, de quibus dixi super *Præcept. 8. Decal.*

Advertat autem Confessarius, confundi frequenter à confitentibus invidiam cum æmulatione: Est autem æmulationis tristitia de alieno bono, non quia ille alius benè habet, sed quia ipse qui tristatur non habet: & hæc à Confessariis distinguenda est ab invidia perfecta; est enim ordinariè æmulationis illa solùm venialis, qualis frequens est inter homines ejusdem artis vel professionis.

C A P U T I V.

De Gula & Acedia.

I. **Q**UAERO *Quale peccatum sit Gula?* Resp. cum Gula sit appetitus inordinatus cibi vel potus, ordinariè est solùm venialis, nisi propter gulam
quis

quis paratus sit transgredi præceptum aliquod Dei, vel Ecclesiæ, puta furari propter gulam satiandam, vel frangere jejunium, non solvere creditoribus; ut opiparè & gulosè vivat.

2. *QUAERO.* *An comedere vel bibere inordinatè usque ad vomitum, non sit peccatum mortale?* Resp. quosdam affirmare, inter quos Angelus, *V. Munitia*, & Sylvest. *V. Gula*. Communior tamen opinio negat. Quamvis & aliqui illorum dicant usque ad vomitum se ingurgitare esse mortale, quando aliquis ita est gulæ addictus, ut evomet voluntariè ad finem iterum bibendi & comedendi, ac de novo se ingurgitandi; videtur enim id involvere magnam deformitatem contra naturam. *Adverte etiã, quod ingurgitatio cum gravi sanitatis detrimento censerì debeat mortalis, siue circa nimium cibũ versetur, siue circa potum. Quod autem aliquis sequenti die ob potum pridianum capite multum doleat, non potest censerì ideo mortale, si absit periculum morbi gravioris.*

3. *QUAERO*

3. **QUAERO.** *Quando ebrietas mortalis sit?* Resp. quando scienter quis se inebriat, & usu rationis privat. Censetur autem scienter id facere, quando potuit & debuit advertere ex immoderato potu ebrietatem secuturam licet eam non intenderet. Aliàs quando quis ignorans vim vini, omnino æstimavit non secuturam ebrietatem, licet videret aliquam immoderationem, potuit esse venialis secuta ebrietas. *Adverte iterum hic, quosdam ventri & gulæ deditos frequenter peccare mortaliter, licet ebrietas nõ sit secuta, quia scilicet nocte dieque bibentes, aperte exponunt se periculo ebrietatis, parumque curant an ea sequatur.*

4. **QUAERO.** *Quibus signis agnosci poterit, an quis ebrius fuerit?* Resp. si postridiè non meminit eorum quæ egit, vel dixit; aut quomodò domum rediit, aut cubitum concesserit, quoduce, aut adjutore, & similia, signum est ebrietatis. *Item, si egit aliquid quod integrâ mente numquam solet, v.g. jurabat, blasphemabat, familiam*

pertur-

perturbabat, cum aliàs soleat esse mo-
 destus, benignus, turpia agebat aut lo-
 quebatur, cum soleat esse castus, si-
 gnum etiam est fuisse rationem sopi-
 tam. Aliàs qui novit discernere inter
 bonum & malum, licitum & illicitum,
 vitare mala, eligere bona, non videtur
 esse ebrius, licet recta nequeat incede-
 re, & domus ei verti videatur. Simili-
 ter, si possit adhuc solita officia ut
 cumque exequi, etsi cum vertigine &
 difficultate. Ita *Less. l. 4. c. 3. dub. 4. ex*
Cajet. V. Ebrietas.

§. *QUAERO. Quale peccatum sit pro-*
vocare ad aequales haustus? Resp. si fiat
 animo se vel alium inebriandi, aut ad-
 vertere facile quis possit in se vel in al-
 tero ebrietatem secuturam, peccatum
 est mortiferum, nisi forte justa causa
 excuset. Hoc addo, quia aliqui existi-
 mant posse esse licitum ex causa alte-
 rum inebriare, vel etiam se. Exempli
 causa detinetur, quis à volonibus, aut
 ab hostibus, non potest evadere nisi il-
 los inebriet. Item meditatur quis pro-
 ditionem vel homicidium, nec potest
 averti

averti nisi inebrietur, provocando ad
 æquales haustus, & se etiam ebrietatis
 periculo committendo. His & simili-
 bus casib. putant licitum se inebriare
 vel alterum: tum quia licitum est qui-
 busdam casibus suadere vel inducere
 ad minus malū, ut impediatur majus:
 tum etiam, quia privatio usus rationis
 ex potu, non est ita intrinsecè & per se
 peccatum, quin quandoq; liceat. Nam
 causa medicinæ ad arcendum morbū,
 fumere potum etiam usque ad ebrie-
 tatem, ex præscripto Medicorum lici-
 tum est: Ebrietas enim propriè est ex-
 cessus in potu usque ad privationem
 rationis causa voluptatis factus. Itaq;
 ad vitandam mortem, cum non fiat
 causa voluptatis, videtur posse quis
 bibere usque ad ebrietatem, si aliter
 quis non potest evadere. Ex. gr. Nisi
 æquali cyatho respondeas, provocat
 te alter ad duellum, vel gladio te inva-
 det. V. latius de his *Less. l. 4. c. 3. dub. 4.*

6. *QUAERO. An peccent mortaliter
 caupones, vinum vendendo illis quos sci-
 unt ex illo inebriandos? Hic casus est fre-*
quent

quens, nam illis promittitur adhuc vinum, incopia, cum jam proximi ebrietati cernuntur? Resp. peccare mortaliter, si sine incommodo, petentibus denegare possunt, & ebrietatem eorum impedire; Etenim quando id commodè vitare possunt, nec faciunt, censentur & consentire quia non solum non impediunt, sed etiam materiam peccandi suggerunt. Quod si verò sine notabili incommodo denegare non possunt, tunc excusantur. Nec enim tunc facere censentur causa operationis, sed vitandi incommodi causa, & involuntariè, nec intendunt ebrietatem illorum. Sic ancilla jubente Domino promere potest, licet videat inebriandum, quia sine incommodo negare nequit. Simile est in aliis exemplis, auriga potest vehere Dominum, vel Dominam suam ad locum adulterii, nec censetur cooperari, licet sciat adulterium ab illis committendum in loco ad quem vehit. *Naaman Syrus* poterat comitari Dominum suum ad locum idoli & sustentare adorantem.

Q

Itaque

Itaque si caupo aut hospita timet querelas & rixas graves, vel convitia, juramenta & blasphemias si promere desinat, non censetur cooperari ebrietati si promat: *Item* non poterit solutionem impetrare convivii, nisi adhuc promat: item ad aliam tabernam sunt ituri, nec peccatum impedietur. His, inquam, & similibus casibus non censetur mortaliter peccare, quia censetur facere involuntariè, & res per se est indifferens, nec fit causa cooperationis, sed vitandi incommodi. Idem dic de cauponibus apponentibus cibos in die jejunii illis qui petunt cœnâ licet enim sciant aliquos nō excusari, non censentur tamen cooperari, si sine incommodo non possunt illis denegare, ut ferè ordinariè fit; atqui etiam denegando, peccatum non impediunt, quia aliò ituri sunt, & ibi cœnaturi.

7. *QUAERO. An ebrio imputentur peccata quæ in ebrietate committit, puta fornicetur, si occidat, aut vulneret V. D. D. 2.2 q. 35 art. 2. Resp. si non fuerit culpabilis ebrietas, mala etiam secuta nō*

impu

imputantur ei ad culpam. Si verò fuit culpabilis, videndum an similia solitus erat facere in ebrietate, puta quia tunc rixosus esse solet & lubricus; & tunc cum potuerit & debuerit prævidere & præcavere, imputantur ei ad culpam mortalem, tamquam voluntaria in causa. Si autem non solitus sit similia agere etiam ebrius, nec ullo modo ea potuit prævidere, non imputantur ei ad culpam novam.

8 *QUAERO. Quale peccatum sit Acedia?* Resp. cum Acedia sit fastidium spiritualium rerum & divinarum, sive tristitia eò quòd sint res spirituales, si sit perfecta & deliberata, mortale peccatum est. Sic peccat mortaliter qui tristatur ex deliberato consensu voluntatis, quod creatus sit ad gratiam, ad merita, ad gloriam. *Item* qui ex tædio & tristitia rerum spiritualium deliberatè appetit mortem, aut vellet se numquam fuisse natum, vel se esse bestiam. *Item* qui ex tali tristitia omittet quæ sunt necessaria ad salutem. Aliàs facere quæ sunt præcepti, licet

Q 2

cum

cum tædio, non erit mortale, quandoque nec veniale, si ratio non consentit.

CAPUT V.

De jejunio quod adversatur Gula.

I. **Q**UAERO. *An licita sit collatio vespertina, qualis & quantitas.*
 Resp. ex communi Doctorum, licitam esse ratione consuetudinis, etiam alendi causa Resp. 2 Quo ad quantitatem, non posse determinari: Solum generaliter dici potest, mēsuram ejus esse, quam pro varietate locorum & personarum consuetudo apud timoratos permittit. Cū enim regionum aliæ sint aliis frigidiores, cumque quidam egeant lōgè ampliori cibo quam alii, hinc diversitas nascitur, ut respectu unius modicum censeatur, quod respectu alterius non esset: & cū collatio sit per consuetudinem introducta, juxta receptæ consuetudinis limites est moderanda. Nonnulli putant quartam partem eorum quæ sufficerent ad ordinariam cenam sumi posse. Ita Reginal. Laym. Filiuc. qui dicit hoc in celebri Theologorum Academia definitum.